

TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE VUODELLE 2021

Humppilan kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 9.12.2020 vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2021 – 2023 taloussuunnitelman. Talousarviossa valtuusto on hyväksynyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden tarkoituksena on antaa konkreettisia ohjeita talousarviossa määriteltyjen asioiden lisäksi noudatettavaksi valtuuston hyväksymän talousarvion täytäntöönpanossa ja seurannassa. Lisätietoja antavat kunnanjohtaja, hallintojohtaja ja pääkirjanpitäjä. Toimialat voivat antaa osaltaan tätä talousarvion täytäntöönpano-ohjetta tarkempia ohjeita.

Talousarvion täytäntöönpanoa suunniteltaessa toimielinten ja toiminnasta vastaavien viranhaltijoiden tulee valvoa määrärahojen käyttöä talousarvion mukaisiin käyttötarkoituksiin ja talousarviossa osoitetun suuruisina. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Kunnanhallitus antaa seuraavat ohjeet vuoden 2021 talousarvion täytäntöönpanosta sekä talouden ja toiminnan järjestämisestä. Talousarvion täytäntöönpanossa ja taloudenhoidossa on sen lisäksi, mitä muutoin on säädetty taikka määrätty laissa, asetuksissa, määräyksissä tai kunnan hallintosäännössä, noudatettava tätä ohjetta.

Talousarvio 2021

Vuoden 2021 talousarvion ylijäämäksi muodostui 141 530 euroa.

Talousarvion täytäntöönpanossa on noudatettava tarkkaa ja taloudellista toimintaa. Toimielinten on oma-aloitteisesti meneteltävä siten, että kaikessa toiminnassa huomioidaan koko talousarviovuoden ajan menokehityksen hillitseminen ja mietitään kunkin päätöksen taloudellisia vaikutuksia ja mahdollisesti useampaa vuotta koskevaa ratkaisua tehtäessä kertautuvia vaikutuksia ja huolehditaan pitkäjänteisestä kunnan menojen ja tulojen toisiinsa sopeuttamisesta sekä kokonaistalouden tasapainottamisesta. Kunkin toimielimen tulee tarkastella kriittisesti omaa menorakennettaan ja löytää menosäästöjä ja/tai lisätuloja sekä sopeuttaa palvelutuotantorakenteensa vallitsevaan kysyntään ja asiakasmäärään. Toimielinten on huomioitava toiminnassaan talouden tasapainoittamissuunnitelma, jonka valtuusto on hyväksynyt ja jota on päivitetty vuodelle 2021.

Toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota ja sekä tavoitteiden että mittareiden kehittämistyötä tulee jatkaa.

Virkojen ja toimien täyttämiseen on etukäteen pyydettävä kunnanhallituksen täyttölupa, vaikka uusi tai vakinaistettava vakanssi jo sisältyisikin talousarvioon, pl. työllistämisperustein- ja varoin palkattavat henkilöt (joiden palkkauskustannuksiin saadaan työllistämistukea). Näistä päättävät toimialajohtajat yhdessä hallintojohtajan kanssa.

Vanhojen avoimeksi tulleiden toimien ja virkojen uudelleen täyttämiseen tulee pyytää kunnanhallituksen lupa, ennen toimen tai viran auki julistamista. Uudelleentäyttämisen perusteista ja tarpeesta on annettava riittävä, perusteltu selvitys.

Määräaikaista henkilöstöä ei saa palkata muutoin kuin olemassa olevan vakanssin / nimetyt henkilön sijaisuuteen silloin, kun se on toiminnallisesti aivan välttämätöntä. Sijaisuudet tulee hoitaa ensisijaisesti sisäisin järjestelyin. Työvoiman määrää ei siis saa lisätä palkkaamalla määräaikaista työntekijöitä (pl. vakinaisen vakanssin sijaisuus) tai vuokraamalla työvoimaa. Aiempaa määräaikaista henkilökuntaa ei saa vakinaistaa ilman kunnanhallituksen lupaa.

Henkilöstöä kannustetaan palkattomien vapaiden käyttämiseen silloin kun sijaista ei tarvitse palkata ja palvelutuotanto pystytään turvaamaan. Pääsääntöisesti vuosilomat on pidettävä ennen harkinnanvaraisten vapaiden myöntämistä. Lisäksi on esitettävä vuosilomasuunnitelma esimiehelle. Vuosilomat tulee pyrkiä pitämään lomavuoden aikana. Harkinnanvaraiset vapaat on haettava mahdollisimman ajoissa. Lomien myöntämisessä tulee noudattaa tasapuolisuutta.

Oman tuotannon ja palvelujen oston tarkoituksenmukaisuutta tulee arvioida jatkuvasti.

Taloussuunnitelmavuosille hyväksytyt hankkeet tulee ao. toimielinten hankkeiden suunnittelun ja valmistelun osalta käynnistää riittävän ajoissa ja huomioiden mahdollisen valtiolta anottavan rahoituksen määrääjat. Hankesuunnitelmat tulee pääsääntöisesti olla hyväksyttynä/hyväksymiskäsittelyssä ennen talousarviokäsittelyä. Hankkeita suunniteltaessa tulee aina selvittää hankeavustusten/-rahoituksen mahdollisuus.

Jokaisella toimielimellä ja tilivelvollisella viranhaltijalla on erityinen vastuu talousarviossa olevien määrärahojen riittävydestä ja toiminnan johtamisesta ja ohjauksesta siten, että määrärahat riittävät.

Investointimäärärahat ovat ehdottoman sitovia. Valtuuston hyväksymään talousarvioon sisältyvät investoinnit on toteutettava talousarvion mukaisina ja täsmällisesti valtuuston päättämiin kohteisiin. Määrärahoja ei saa osittainkaan käyttää muihin kohteisiin/asioihin. Mikäli jostakin investoinnista jää määrärahaa, ei sitä saa käyttää mihinkään muuhun.

Talousarvion 2021 aikana ei saa aloittaa uusia toimintoja, jotka eivät sisälly hyväksytyyn talousarvioon. Talousarvioon sisällyttämättä palvelutason nostoa tai palvelujen laajentamista ei myöskään tule tehdä, mikäli se aiheuttaa kokonaiskustannusten nousua. Talousarviovuoden aikana tavoitteena on toimintojen järjestäminen tarkoituksenmukaisesti. Toiminnassa tulee pyrkiä säästäväisyyteen. Tavoitteena ei siis ole menomäärärahojen 100 % käyttäminen eikä ns. tilinpäätösostoja tehdä. Kunnanhallitus antaa tarvittaessa talousarviovuoden aikana uusia ohjeita menomäärärahojen käytöstä.

Talousarvion tuloarvioiden ja menomäärärahojen sitovuus

Käyttötalouden osalta menomäärärahat ovat sitovia valtuustoon nähden kunnanhallitus ja lautakuntatasolla ja lautakuntaan nähden vastuualueitasolla ja vastuualueiden välillä. Investointiossa on valtuustoon nähden sitova hankkeittain. Mahdolliset yksittäiset

määrärahojen ylitystarpeet on katettava sisäisin siirtein ja ajoissa toteutetulla hallintoelimen omalla talouden tasapainottamisella.

Talousarviomuutokset

Toimielimen tulee esittää talousarvioon tehtävät muutokset talousarviovuoden aikana viipymättä muutostarpeen ilmaannuttua. Kunnanhallitus valmistelee talousarvion muutokset edelleen valtuustolle pääsääntöisesti osavuosisikatsausten yhteydessä, mutta kuitenkin niin, että kiireelliset toimielimien esitykset valmistellaan valtuuston käsittelyyn viipymättä. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnallisia tavoitteita tai tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin. Talousarvio poikkeamista, joita ei ole talousarviomuutoksina hyväksytty, on annettava selvitys tilinpäätöksen toimintakertomuksessa.

Talousarvion seuranta ja raportointi

Toimialajohtajien sekä muiden tilivelvollisten tulee jatkuvasti seurata talousarvion toteutumista ja saattaa mahdolliset poikkeamat asianomaisen toimielimen tietoon. Toimielimen on ryhdyttävä välittömästi korjaaviin toimenpiteisiin, mikäli ilmenee, ettei talousarvio toteudu suunnitellulla tavalla.

Toimialat raportoivat lautakunnille neljännesvuosittain talousarvion toteutumisesta niin käyttötalouden kuin investointien osalta. Taloushallintopalvelut raportoivat neljännesvuosittain kunnanhallitukselle koko kunnan taloutta koskevat tiedot. Valtuustolle tehtävä osavuosisikatsaus laaditaan puolivuositain.